

**LIETUVOS BANKAS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR REVOLUT PAYMENTS UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-06-22 Nr. 429-250
Vilnius

Lietuvos bankas gavo pareiškėjo X.X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti pareiškėjo ir *Revolut Payments UAB* (toliau – bendrovė) ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas iš savo sąskaitos bendrovėje laikotarpiu nuo 2021 m. lapkričio 29 d. iki 2022 m. sausio 12 d. inicijavo mokėjimo operacijas gavėjams – *Millcove D Solutions*, *Coinbase Ireland Ltd* ir X.X. (toliau – gavėjai), bendra mokėjimo operacijų vertė – 71 299 Eur ir 44 484,16 GBP (toliau – mokėjimo operacijos). Bendrovė pareiškėjo inicijuotas mokėjimo operacijas įvykdė ir lėšas pervedė gavėjams.

2022 m. sausio 11 d. pareiškėjas kreipėsi į bendrovę prašydamas atšaukti mokėjimo operacijas, inicijuotas gavėjui *Coinbase Ireland Ltd*. Pareiškėjas bendrovei paaiškino, kad lėšas pervedė *Coinbase Ireland Ltd*, tačiau *Coinbase Ireland Ltd* jam nesuteikė žadėtų investavimo paslaugų ir pareiškėjas negavo žadėto pelno. 2022 m. sausio 14 d. pareiškėjas bendrovei papildomai pateikė prašymą atšaukti ir kitas mokėjimo operacijas, inicijuotas gavėjams *Millcove D Solutions* bei Tomui Sedinaui.

Gavusi pareiškėjo prašymus atšaukti pareiškėjo autorizuotas ir bendrovės įvykdytas mokėjimo operacijas, bendrovė 2022 m. sausio 17 d. kreipėsi į lėšų gavėjų finansų institucijas dėl mokėjimo operacijų lėšų sugrąžinimo. Tačiau lėšų gavėjų finansų institucijos bendrovei nurodė, kad lėšų sugažinti nėra galimybės, nes jų nebėra lėšų gavėjų sąskaitose. Bendrovė apie tai informavo ir pareiškėją.

Pareiškėjas nesutiko su bendrovės atsakymu, todėl kreipėsi į Lietuvos banką prašydamas išnagrinėti vartojimo ginčą. Kreipimesi pareiškėjas prašė rekomenduoti bendrovei gražinti gavėjams pervestų lėšų sumą – 71 299 Eur ir 44 484,16 GBP. Pareiškėjas teigė, kad, jo nuomone, bendrovė tinkamai neįvykdė savo pareigų, dėl to pareiškėjas tapo trečiųjų asmenų neteisėtų veiksmų auka ir prarado lėšas. Pareiškėjas kreipimesi nedetalizavo, kokių, jo nuomone, pareigų bendrovė neįvykdė.

Bendrovė Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime paaiškino, kad pagrįstai įvykdė pareiškėjo autorizuotas mokėjimo operacijas ir lėšas pervedė gavėjams. Bendrovė nesutiko su pareiškėjo teiginiu, kad vykdydama autorizuotas mokėjimo operacijas bendrovė nevykdė nustatytų pareigų. Bendrovė paaiškino, kad visos pareiškėjo inicijuotos mokėjimo operacijos buvo patvirtintos bendrovės ir pareiškėjo sutartu būdu, pats pareiškėjas neginčija fakto, kad pats inicijavo mokėjimo operacijas, be to, prieš pareiškėjui patvirtinant mokėjimo operacijas, bendrovės programėlėje pareiškėjui buvo rodomas įspėjimas, kad reikia įsitikinti, ar lėšų gavėjai yra pažįstami ir ar jais pasitikima. Pareiškėjas šių bendrovės pateiktų įspėjimų nepaisė ir vis tiek inicijavo mokėjimo operacijas.

Papildomai bendrovė pažymėjo, kad, gavusi Lietuvos banko persiūtą pareiškėjo kreipimąsi dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo, atliko papildomą tyrimą dėl pareiškėjo sąskaitoje įvykdytų mokėjimo operacijų bei galimo sukčiavimo atvejo. Bendrovė teigia nustačiusi, kad dvi mokėjimo operacijos, atliktos iš pareiškėjo sąskaitos bendrovėje, buvo atliktos panaudojant trečiųjų asmenų lėšas (bendrovė nurodė, kad pareiškėjas šių mokėjimo operacijų, kurios inicijuotas gavėjui *Millcove D Solutions*, neginčija). Bendrovė nustatė, kad pareiškėjas bendrovės klientu tapo prieš kelis mėnesius iki inicijuotų mokėjimo operacijų, tai gali reikšti, kad pareiškėjas sąskaitą bendrovėje atidarė turėdamas tikslą vykdyti su investavimu susijusią

veiklą. Bendrovė taip pat atkreipė dėmesį, kad pareiškėjas pirmą kartą į bendrovę dėl mokėjimo operacijų atšaukimo kreipėsi 2022 m. sausio 11 d., tačiau nepaisydamas to ir toliau inicijavo mokėjimo operacijas gavėjams. Bendrovė teigia, kad, įvertinusi pareiškėjo veiklą bendrovės sąskaitoje, parengė neįprastos veiklos pranešimą dėl galimo sukčiavimo, taip pat ir dėl pareiškėjo galimo veikimo kaip pinigų „mulo“.

Atsižvelgdama į pirmiau išdėstytą informaciją, bendrovė prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, šalių ginčas kilo dėl bendrovės atsisakymo pareiškėjui gražinti iš bendrovės sąskaitos pareiškėjo inicijuotų ir bendrovės įvykdytų mokėjimo operacijų sumą – 71 299 Eur ir 44 484,16 GPB.

Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Nagrinėjamo ginčo atveju tarp šalių nėra ginčo dėl mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo. Pareiškėjas neneigia davęs sutikimą atlikti mokėjimo operacijas, t. y. pats iš savo sąskaitos bendrovėje inicijavo mokėjimo operacijas. Bendrovė Lietuvos bankui taip pat nurodė, kad pareiškėjo inicijuotos mokėjimo operacijos buvo tinkamai autorizuotos. Atsižvelgiant į tai, kad dėl mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo tarp šalių ginčo nėra, sprendime toliau nebus plačiau analizuojamas mokėjimo operacijų tinkamo autorizavimo klausimas, o mokėjimo operacijos nagrinėjamo ginčo atveju laikytinos tinkamai autorizuotomis.

Nagrinėjamo ginčo byloje esminis pareiškėjo reikalavimas bendrovei yra sugražinti pareiškėjo iš bendrovės sąskaitos inicijuotų ir bendrovės įvykdytų mokėjimo operacijų sumą. Pareiškėjas teigia, kad bendrovė įvykdama mokėjimo operacijas neįvykdė visų jai nustatytų pareigų. Tačiau pareiškėjas detaliau savo kreipimesi nepaaiškino, kokių pareigų, jo teigimu, bendrovė neįvykdė.

Dėl pareiškėjo gavėjui iš bendrovės sąskaitos inicijuotų mokėjimo operacijų įvykdymo pagrįstumo

Vertinant pareiškėjo argumentus, kad bendrovė įvykdydama pareiškėjo inicijuotas mokėjimo operacijas neįvykdė savo pareigų, visų pirma pažymėtina, kad Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo bendrojoje sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, nesvarbu, ar mokėjimo nurodymas inicijuotas mokėtojo, įskaitant inicijavimą per mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėją, gavėjo ar per gavėją, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai. Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kai mokėjimo nurodymą tiesiogiai inicijuoja mokėtojas, jo mokėjimo paslaugų teikėjas atsako mokėtojui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą, nebent mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas žino ir gali patvirtinti mokėtojui ir gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas gavo mokėjimo operacijos sumą, kaip nustatyta šio įstatymo 46 straipsnyje. Tokiu atveju gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas yra atsakingas gavėjui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą. Pagal Mokėjimų įstatymo 50 straipsnio 5 dalį, kai mokėtojas mokėjimo paslaugų teikėjui nurodo lėšų gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjo sąskaitos numerį (unikalų identifikatorių), nesvarbu, kokius kitus lėšų gavėjų duomenis mokėtojas pateikė bankui (pvz., įmonės pavadinimas, adresas ar pan.), mokėjimo paslaugų teikėjai yra atsakingi mokėtojams už mokėjimo operacijų vykdymą pagal mokėtojų nurodytus lėšų gavėjų mokėjimo paslaugų teikėjų sąskaitos numerius. Iš turimų

duomenų matyti, kad bendrovė pareiškėjo pateiktas mokėjimo operacijas įvykdė pagal pareiškėjo mokėjimo operacijose pateiktus gavėjų duomenis.

Bendrovės Lietuvos bankui pateiktais duomenimis, prieš pareikėjui patvirtinant mokėjimo operacijas, bendrovės programėlėje buvo rodomas pranešimas, kad mokėtojas turėtų įsitikinti, ar tikrai pažįsta lėšų gavėjus ir jais pasitiki, nes kitaip gali prarasti savo lėšas.¹ Vis dėlto, bendrovės teigimu, pareiškėjas šių bendrovės įspėjimų nepaisė ir pats lėšų gavėjams inicijavo mokėjimo operacijas.

Atsižvelgiant į tai, kas minėta pirmiau, galima teigti, kad bendrovė pagrįstai įvykdė pareiškėjo autorizuotas mokėjimo operacijas ir pagrįstai mokėjimo operacijų lėšas pervedė gavėjams.

Dėl pareiškėjo gavėjui iš bendrovės sąskaitos inicijuotų mokėjimo operacijų atšaukimo

Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalyje reglamentuota, kad mokėtojas bet kuriuo metu iki šio įstatymo 44 straipsnyje nustatyto neatšaukiamumo momento gali panaikinti sutikimą įvykdyti mokėjimo operaciją. Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokėjimo paslaugų vartotojas negali atšaukti mokėjimo nurodymo po to, kai jį gauna mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas, išskyrus šiame straipsnyje nustatytas išimtis. To paties straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad po to, kai mokėjimo nurodymas yra gautas mokėjimo paslaugų teikėjo, jį atšaukti galima tik tuo atveju, jeigu dėl to susitaria mokėjimo paslaugų vartotojas ir atitinkamas mokėjimo paslaugų teikėjas, o šio straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais būtinas ir gavėjo sutikimas.

Bendrovė pateikė informaciją, kad, gavusi pareiškėjo prašymą atšaukti mokėjimo operacijas gavėjams, nepaisydama to, kad prašymas gautas po to, kai mokėjimo operacijos buvo įvykdytos, kreipėsi į lėšų gavėjų finansų institucijas dėl lėšų sugražinimo, tačiau gavo atsakymą, kad gavėjų sąskaitose lėšų nebėra. Taigi, įvertinus tai, kad pareiškėjas į bendrovę dėl mokėjimo operacijų atšaukimo kreipėsi po to, kai lėšos buvo pervestos gavėjams, o gavėjų sąskaitose nebebuvo lėšų, darytina išvada, kad bendrovė neturėjo galimybės atšaukti mokėjimo operacijų ir pagrindo pareiškėjui gražinti mokėjimo operacijų sumą.

Įvertinus turimus duomenis ir finansinių paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, nėra pagrindo teigti, kad bendrovė nepagrįstai įvykdė mokėjimo operacijas, kurias atlikti sutikimą davė pats pareiškėjas. Nustačius, kad pareiškėjo mokėjimo operacijos buvo autorizuotos tinkamai, bendrovė jas įvykdė tinkamai, nėra pagrindo pareiškėjo reikalavimo bendrovei gražinti 71 299 Eur ir 44 484,16 GBP pripažinti pagrįstu, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Finansinių paslaugų ginčų nagrinėjimo
skyriaus vadovė, pavaduojanti
departamento direktorių

Rasa Cicėnienė

¹ Pranešimo tekstas anglų kalba: „Do you know and trust this payee? If you're unsure, don't pay them, as we may not be able to help you get your money back. Remember, fraudsters can impersonate others, and we will never ask you to make a payment.“